

Департамент культури, туризму
та культурної спадщини
обласної державної адміністрації

Обласна бібліотека для дітей ім. А.П.Гайдара

Відділ розвитку дитячих бібліотек і маркетингу

Історія і сучасність дитячих бібліотек Кіровоградської області

В и п у с к І V

**м. Кіровоград
2015**

ББК 78.34 (4УКР – 4КІР)

І 90

**Історія і сучасність дитячих бібліотек
Кіровоградської області. Вип. IV** / Обласна бібліотека
для дітей ім. А. П. Гайдара; укладачі Н. І. Расторгуєва,
Л. С. Босюк. – Кіровоград, 2015. – 37 с.: фото.

Укладання, обробка, комп'ютерна верстка матеріалів
Н.І.Расторгуєва, Л.С.Босюк

Редактор
О.В.Ліпей

Відповідальна за видання
Т.С.Манжула

З М І С Т

Новомиргородський район

Районна бібліотека для дітей_____с. 1

Міська бібліотека для дітей_____с. 9

Новоукраїнський район

Районна бібліотека для дітей_____с. 14

Рівнянська сільська бібліотека для дітей_____с. 24

Прийняті скорочення _____с. 34

Використані джерела_____с. 35

Новомиргородський район

Районна бібліотека для дітей

В архіві районного відділу культури документів про дату створення районної бібліотеки для дітей не збереглося. У спогадах директора районної бібліотеки І.К.Бойка, який працював з 1945 – по 1960 рр., вказується, що восени 1946 р. РДБ розміщувалась по вул. Леніна (нині – приміщення тубдиспансеру). Дані щодо першого керівника РДБ невідомі.

З 1950 р. РДБ очолив **Чорновіров Іван Дементійович**, бувший фронтовик, комісований по хворобі. Декілька років працював у бібліотеці один. Був вмілим організатором, великим шанувальником книги, хоча й не мав спеціальної освіти, але вніс вагомий вклад в розвиток бібліотечної справи району по роботі з читачами-дітьми. У 1970 р. І.Д.Чорновірова було нагороджено ювілейною медаллю до 100-річчя з дня народження В.І.Леніна.

За даними інвентарної книги № 1 районної бібліотеки для дітей та юнацтва фонд нараховував 1700 прим. документів на суму 8714 рублів 95 коп.

На початку 1955 р. до штату РДБ ввели 2 посади. У вересні цього ж року прийшла працювати **Григора Лідія Василівна**, яка спочатку займала посаду завідувачки пересувним фондом дитячої бібліотеки, а згодом – завідувачки читальною залюю.

З 1958 р. розпочала діяльність в РДБ **Немна Олена Дементіївна** (сестра І.Д. Чорновірова), педагог за фахом. Добра, чуйна людина, користувалася повагою серед своїх колег, а юні читачі її просто обожнювали. Скільки цікавих інсценівок за творами письменників, диспутів, творчих зустрічей та дитячихранків проводилось з дітьми.

Читальна зала, 1950-1960 роки

Штат РДБ складався з 4 працівників: завідуючого І.Д.Чорновірова, бібліотекарів – О.Д.Немни, Л.О.Мартишок та методиста Л.Ф.Скочко. Методист займалась перевіркою роботи СБ. Крім цього, у кожній СБ із загального фонду відокремила дитячу літературу, для більш зручного

використання.

У 60-70 рр. значними темпами здійснювалось поповнення новою літературою. Так, тільки з 1966 по 1970 рр. фонд РДБ збільшився на 4649 прим. книг. Зросла й кількість читачів з 1465 до 1505 осіб, відповідно – й книговидача – на 4576 прим. документів. У 1979 р. фонд РДБ зріс ще – більше, ніж на 4 тис. одиниць і становив 27024 прим. документів. За рік надходило

1560 примірників. Кількість читачів сягала 1817 осіб, а книговидача – 50454 прим.

У цьому масиві багато видань для дітей були заполітизовані. Їх представляли на виставках (на фото).

Влітку 1971 р. РДБ надали частину нового приміщення

по вул. Леніна (нині – знаходиться приміщення міської ради). Були створені відділи обслуговування для читачів учнів молодших та старших класів.

У 1976 р. РДБ, як і інші дитячі бібліотеки області, взяла участь у республіканській конференції «Партія веде». Тема конференції знайшла відображення, перш за все, в книжкових виставках, куточках. В індивідуальній і масовій роботі використовувались різні засоби емоційного впливу на читача за допомогою різноманітних форм заходів. У цьому плані, серед дитячих бібліотек області, робота РДБ була однією з багатогранних, про що відмічалось у відповідному альбомі-естафеті, оформленому ОДБ ім. А.П.Гайдара.

У 1978-1980 рр. РДБ долучилась до Всесоюзного конкурсу на кращу організацію роботи з військово-патріотичного виховання молоді і дітей. У бібліотеці оформлялись книжкові виставки даної тематики (на фото), відбувались бібліографічні огляди, колективні читання, бесіди, урок мужності, година поезії тощо.

Читачам РДБ, учням 8-х класів, запам'яталась читацька конференція «Безсмертя юних» (на фото).

Також РДБ надавала значну допомогу роботі юних слідопитів. До їх послуг було оформлено книжкову виставку «35 років Перемоги» (на фото), постійно-діючу книжкову полицю «Люби і знай свій рідний край», проводились конкурси на звання юного краєзнавця.

У 1981 року **Скачко Людмилу Федорівну** (на фото) призначено заступником директора РЦБС по роботі з дітьми, яка перебувала на цій посаді до 1997 року. Випускниця Олександрійського культосвітнього училища 1960 р. Мала великий досвід фахівця, який намагалась втілювати в роботу закладу. Працювала у Панчівській сільській бібліотеці, методистом з естетичного виховання при міжвідомчій раді райвиконкому, методистом і бібліотекарем відділу обслуговування читачів учнів старших класів РДБ. У 1976 р., закінчила філологічний факультет Кіровоградського державного педінституту ім. О.С.Пушкіна.

У РДБ діяв вміло підібраний актив бібліотеки. Розпочав роботу гурток «Книга і Лялька», де гуртківці ставили п'єси для малят, а також оформляли альбоми, ремонтували бібліотечні книги.

У 1992 р. РДБ зайняла 1-й поверх нової двоповерхової будівлі по вул. Горького, де знаходиться й дотепер.

З 1997 по 1999 рр. – на посаді заступника директора РЦБС по роботі з дітьми **Суржок Наталя Іванівна** (на фото), яка до цього призначення була бібліографом РДБ після закінчення Київського інституту культури. Методистом РДБ була **Каптінар Тамара Володимирівна**.

У 1998 р. до РДБ прийшла працювати **Мащенко Наталя Борисівна** (на фото). З 1999 р. її призначено заступником директора РЦБС по роботі з дітьми. З 2003 р. займає посаду директора РДБ, у зв'язку з децентралізацією бібліотечної мережі району. Закінчила Олександрійське культосвітнє училище. Бібліотечний стаж понад 30 років.

Керівник РДБ наголошує, що уся їхня робота РДБ присвячена, насамперед, всебічному розвитку юних користувачів. І в цьому заслуга колективу, що складався з

багатьох поколінь бібліотекарів. Серед них: Л.В.Жижко, Н.Г.Кобець, Л.І.Сіраченко, Н.М. Щербина, О.І.Покладюк.

Колектив Новомиргородської РДБ

(зліва на право) М.І.Дробот, Н.М.Шевченко, О.М. Русецька

Любов до читання, розкриття творчості юних є одними із пріоритетних в роботі РДБ і найпопулярніші серед її користувачів. Заклад у дружніх і творчих стосунках зі школами загальноосвітніми, інтернатом, мистецтв, Златопільською гімназією, Центром дитячої та юнацької творчості.

Так, протягом декількох років чимало читачів РДБ долучились до участі у Національному проекті «Україна читає дітям» (на фото). У 2010 р. гімназист, читач РДБ М.Козяр, отримав перемогу в обласному турі Всеукраїнського конкурсу «Найкращий читач України», винагородою якого стала подорож до м. Львова.

Колишня читачка РДБ О.Русецька, ще навчаючись у місцевій школі мистецтв (нині – студентка мистецького факультету Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В.Винниченка) неодноразово демонструвала свої картини в РДБ, а її малюнок і розповідь про рідне місто друкувались в збірці юних початківців Кіровоградщини «Моя мала Батьківщина», виданій ОДБ ім.А.П.Гайдара у 2007 р. Сьогодні її виставка портретів радує усіх відвідувачів РДБ. У 2012 р. читачка

О.Азарова стала однією з переможниць обласного конкурсу дитячого малюнка «Бібліотека – світ нових можливостей».

Виставки творчих робіт користувачів Новомиргородської РДБ

Бібліотекарі постійно виявляють, вивчають запити та уподобання своїх відвідувачів. Так, у 2003 р. виник гурток для любителів природи екологічного спрямування «Паросток». У 2005 р. почав діяти народознавчий гурток «Златопілля». Гуртківці-старшокласники із задоволенням беруть участь у проведенні багатьох бібліотечних заходів (на фото).

Також, в РДБ створено куточок «З народної криниці», де збираються предмети побуту українців.

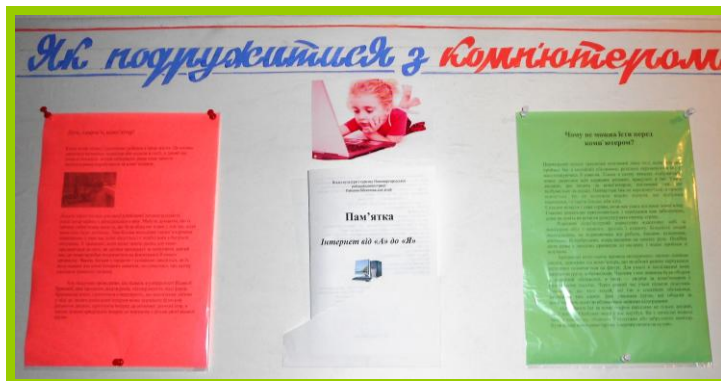
У 2013 р. стартував бібліотечний проект «Літо з книгою». Протягом місяця на дитячому майданчику міського парку було розташовано намет з книжками і журналами, відбувались заходи: «Бібліотека на галявині», «Читальна зала під відкритим небом», сеанси читання, ігри літературні і театралізовані (на фото). Батьки і діти із захопленням зустріли цю новацію, а бібліотека отримала нових користувачів і прихильників.

Починаючи з 2010 р., відбувається поступове покращення матеріально-технічної бази РДБ: за кошти місцевого бюджету придбано комп'ютерну техніку, здійснено підключення до мережі Інтернет, функціонує зона вай-фай, проведено невеликий ремонт приміщень, придбано стільці.

Комп'ютерна техніка використовується для виконання інформаційних запитів користувачів та під час проведення масових заходів.

Працівниками РДБ обладнано інформаційні куточки, стенди виділено зручні зони для відвідувачів РДБ (на фото).

Дані про РДБ

Структура бібліотеки – абонемент, читальна зала

Штат – 4 одиниці

Площа – 101,3 кв. м.

Бібліотечний фонд – 23220 прим. документів

Користувачі обслужені – 1209 , у т. ч., за ЄРК – 850

Відвідування – 10263

Видача документів – 25127 од.

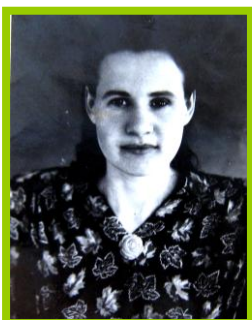
*Використання новітніх інформаційних технологій – 1 ПК,
1 багатофункціональний пристрій, Інтернет, E-mail*

Міська бібліотека для дітей

Історія дитячої бібліотеки нинішнього міста Новомиргород є невід'ємною від бібліотеки для дітей м. Златопіль – центру Златопільського району, який з 1923 по 1959 рр. за адміністративно-територіальним розподілом входив до складу Кіровоградської області.

Датою заснування РДБ Златопільського району вважається 1 серпня 1952 року. У РДБ була одна штатна одиниця. На посаду завідуючої було призначено молодого спеціаліста, випускницю 1947 р. Олександрійського технікуму комуністичної освіти (нині училище культури), **Сокур Тамару Андріївну** (на фото).

РДБ знаходилась по вулиці К.Маркса у тісному і темному приміщенні (на фото). Бібліотечний фонд нараховував близько 20 тис. прим. документів, в основному, книги.

Т.А.Сокур обслуговувала 500 читачів, вела індивідуальну, масову та інформаційно-бібліографічну роботу. Дітям повоєнних років подобалось ходити до закладу, бувати на заняттях гуртка «Друзі бібліотеки», де вони завзято займались ремонтом книг (на фото).

З 1959 р. Златопільський район увійшов до складу Новомигородського району Кіровоградської області. Внаслідок чого, у січні 1963 р., утворено філіал міської дитячої бібліотеки Новомиргородського району. Відбуваються зміни і в штаті бібліотеки, який відтоді складається з 2-х одиниць – завідуючої та бібліотекаря.

Завідуючою філіалом призначено **Кравчук Єлизавету Яківну. Т.А. Сокур** (на фото) переведено на посаду бібліотекаря.

У січні 1966 р. філіал набув статусу міської бібліотеки для дітей. Ця дата і є роком заснування МДБ. Його книжкове царство на 13 років прийняла **Малєєва Таміла Іванівна** (на фото), яка зарекомендувала себе досвідченим спеціалістом і вмілим організатором. Разом з працелюбною бібліотекаркою Т.А. Сокур налагоджували зв'язки зі школами, вчителями, вихователями; школярі почали відвідувати бібліотеку класами. При МДБ діяв гурток «Друг читача». Як результат, вже через 4 роки, відбулись суттєві позитивні зміни в основних показниках МДБ. У 1970 р., збільшилась кількість користувачів на 60 осіб, загальна цифра становила 900. Книжковий фонд виріс більше ніж на 3 тис. одиниць і складав 26,9 тис. прим. документів. Як наслідок, в 1,2 рази зросли відвідуваність та в 1,1 – книговидача.

У 1979 р., у зв'язку з централізацією бібліотечної мережі району, Т.І.Малєєва очолила РЦБС, а Т.А.Сокур перейшла на посаду завідуючої МДБ.

З 1982 по 1993 рр. завідувачкою МДБ була **Москаленко Галина Микитівна** (на фото), яка добре знала свою роботу. Її відмінними рисами були врівноваженість та спокійна зосередженість.

Бібліотекарем працювала **Коваленко Ніна Дмитрівна**.

23 1993 по 1999 рр. керівниками МДБ були молодий спеціаліст **Пасека Валентина Володимирівна**, **Кобець Ніна Григорівна**, **Красько Антоніна Анатоліївна**.

У січні 1994 р. приміщення бібліотеки постраждало від пожежі. З тих пір, до 2010 р., МДБ зазнала 5 переїздів з метою пошуку ліпшого варіанту приміщення. Тимчасово перебувала в приміщеннях ДОСААФ, колишнього дитсадка № 1, районного військкомату та інших. Безперечно, це негативно вплинуло на повноцінне функціонування МДБ. Адже бібліотекаркам доводилось пакувати і розташовувати чималий книжковий фонд (часто в приміщеннях з не належними санітарно-гігієнічними вимогами до його збереження), здійснювати ремонт приміщень, обладнувати відділи обслуговування і, при цьому, не змінювати графік роботи МДБ та займатись обслуговуванням користувачів.

У 1999 р. й по сьогодні на чолі МДБ **Вороніна Галина Миколаївна** (на фото, праворуч), яка до цього працювала у бібліотеці шахти «Новомиргородська».

Посаду бібліотекаря з 2002 р. займає **Попчук Людмила Йосипівна** (на фото, ліворуч). Обидві закінчили Олександрійське культосвітнє

училище.

У 2003 р. відбулась децентралізація бібліотечної мережі району і МДБ передано на баланс міської ради.

З 2010 р. МДБ поділяє одне приміщення разом з міською бібліотекою для дорослих. За роки праці фахівці МДБ показали не тільки свій творчий потенціал у роботі з користувачами, а й уміння правильно спланувати робочі години так, щоб своєчасно мобілізуватися і вирішити нагальні адміністративно-господарські справи закладу.

Працівники МДБ прагнуть до заходів актуальної тематики, проявляють творчість в оформленні книжкових виставок, читацьких куточків (на фото).

Багато років поспіль МДБ організовує і проводить на міському рівні Всеукраїнський конкурс «Найкращий читач року». У 2009 р., однією з переможниць зазначено конкурсу обласного етапу, стала колишня читачка МДБ О. Барвінок. Користувачів МДБ запрошують до участі у Національному проекті «Україна читає дітям», де вони зустрічаються, ближче знайомляться з публічними й успішними людьми міста. Працівники віддають належне таким сучасним заходам з користувачами, як: майстер-клас, літературний вояж, казкова карусель, екологічна експедиція, тренінг з питань толерантності, бібліоквест, випуск буклетів. У 2013 р. бібліотекарі МДБ для своїх відвідувачів розробили і втілюють літературну програму «Чарівна лампа» за розділами: «Читання для реготання», «Читання на замовлення», «Суботні читання».

Одним з головних напрямів роботи з користувачами МДБ є популяризація кращих творів світової прози і поезії, у тому числі, й краян, прищеплення літературних смаків та допомога у просуванні юних письменників. При МДБ, з 2005 р., успішно діє дитяча літературна студія «Обрій», яка об'єднала 13 користувачів різного шкільного віку: від 4 до 9 класу. Це істинні любителі слова, обдаровані й здібні, що пробують свої сили в літературі. З січня 2010 р., в останню суботу кожного місяця, засідання проводяться спільно з місцевим літературним об'єднанням «Вись».

Ведє студію талановита і небайдужа людина, бібліотекарка МДБ – Л.Й.Попчук, член районного літературного об'єднання «Вись», лауреат обласної літературної премії ім. Ю.Яновського (1980 р.). Керівником студії складається план роботи на рік, заходи якого обговорюються та затверджуються на одному із засідань «Обрію». Заняття студії доволі різнопланові. Тут проводяться огляди нових надходжень літератури, уроки мови, вивчається історія рідної землі, відбуваються зустрічі з місцевими поетами, прозаїками, гумористами та презентації їхніх книг *(на фото)*.

Студійці мають змогу поспілкуватися з відомими далеко за межами району письменниками-земляками О.Жовною, О.Новіковою, М.Суржком та іншими. Також, юні дописувачі представляють та обговорюють свої твори, з якими часто виступають у школах на уроках «Письменники рідного краю». Та головне – найкращі твори дітей публікуються на сторінках районної преси, що дає натхнення талановитим, інших – залучає до високого літературного слова.

Робота бібліотеки не обходиться без анкетувань, опитувань юних читачів, що допомагає зорієнтуватися не лише бібліотекарям в комплектуванні фондів, сучасному обслуговуванню користувачів, а й відвідувачам у різноманітному світі книг.

МДБ не має комп'ютерної техніки, але тут гамірно в будь-яку пору року, хоча й місця замало для проведення великих заходів. Попри усілякі матеріально-технічні негаразди відчувається зворотній зв'язок з юними відвідувачами. І це тому, що бібліотекарі вміло передають свою любов до художньо-естетичного слова і налагоджують взаємовідносини з користувачами.

Дані про МДБ

Структура бібліотеки – 2 абонементи

Штат – 2 одиниці

Площа – 46 кв. м.

Бібліотечний фонд – 13287 прим. документів

Користувачі обслужені – 1203 , у т. ч., за ЄРК – 1203

Відвідування – 10036

Видача документів – 24142 од.

Новоукраїнський район

Районна бібліотека для дітей

У 1948 р., дитячому відділу, що був створений на основі фонду дорослої бібліотеки, надано статус районної дитячої бібліотеки.

Зі спогадів очевидців бібліотеку розмістили в маленькому будиночку на території нинішньої спортивної школи міста (вул. Леніна) з примітивним бібліотечним обладнанням.

Фонд бібліотеки поповнювався за рахунок подарунків, які надходили з Росії, зокрема, Саратовської та Оренбурзької областей. Читачів налічувалося біля 300.

Першою завідувачкою була **Анікіна Віра Степанівна**, згодом – **Левицька Віра Василівна**.

З 1956 р. бібліотеку переведено в просторе, гарне приміщення, збудоване у 1871 р. Будівля є пам'яткою архітектури (реєстр волосне правління 395 – КВ розпорядження голови ОДА від 20.05.2011 р. № 446/Р), в якій знаходиться й сьогодні.

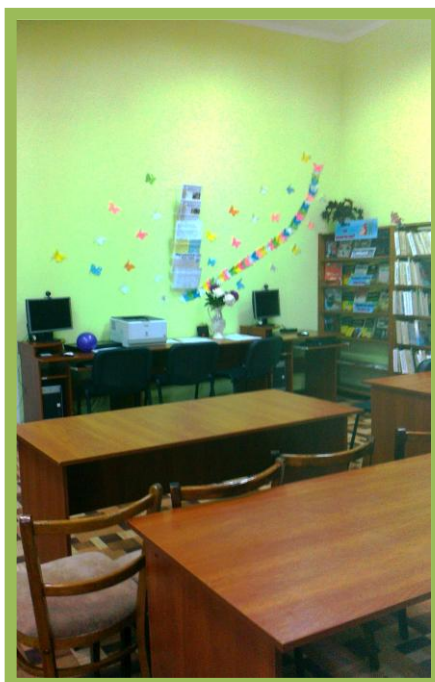
РДБ розташована в центрі міста, що зручно для усіх її відвідувачів.

Через півстоліття, у 2010 р., розпочали капітальний ремонт приміщення РДБ (на фото) у рамках обласної програми «Центральний регіон – 2015» на суму 1 млн. 259 тис. грн.

Урочисте відкриття оновленої будівлі відбулося у жовтні 2012 р. за участі голови обласної державної адміністрації С.М.Ларіна (на фото), голови обласної ради М.О.Ковальчука, керівників місцевої районної влади, працівників районних, обласних бібліотек, і, звичайно, дітей.

Під час екскурсії бібліотекою гості побачили світлі зали, нові меблі, яскраві книжкові виставки та виставки творчих робіт дітей.

З 1957 по 1965 рр. завідуючою бібліотеки працювала **Гончар Ія Петрівна** (на фото). Педагог за фахом (після закінчення Гродненського державного педагогічного інституту у 1952 р.), а за покликанням – чудовий організатор бібліотечної роботи. Завдяки її натхненню і вимогливості заклад був

одним з кращих в області – від матеріальної бази до організації обслуговування користувачів. У скрутні часи заклад мав гарні стелажі, покриття для підлоги, непогано здійснювалось

поповнення фонду новою літературою (на фото: огляд книг, 1957 р.).

У 1962 р. РДБ було присвоєно ім'я Вані Демченка, на честь місцевого героя, який під час громадянської війни загинув при захисті Новоукраїнки.

У 1963 р. від управління культури області заклад отримав звання «Бібліотека відмінної роботи».

У цей період роботи РДБ добре себе зарекомендували чотири кваліфікованих бібліотекаря – **А.Г.Болтян, В.Г.Глущенко, Н.М.Литвин, Т.М.Панченко.**

У 1965 р. завідувачкою РДБ призначено **Болтян Альвіну Григорівну** (на фото), яка працювала на посаді до 1975 р. Заочно закінчила Олександрійське училище культури та Харківській державний інститут культури. З 1954 р. набувала досвід роботи у сільській та районній бібліотеках. З 1962 р. – перейшла працювати до РДБ на посаду завідувачки читальною залом. Як одну з кращих керівників РДБ області затвердили позаштатним

методистом обласного управління культури. Разом з працівниками управління побувала в кожній РБ області з метою надання методичної допомоги та узагальнення цікавого досвіду.

Також, здійснювала творчі відрядження у складі делегації від Кіровоградської області до бібліотек міст Києва, Белгород-Дністровського, Краснодар, Ленінграда, Одеси, Хмельницького, Толбухіна (республіка Болгарія). Згодом, А.Г.Болтян була завідувачкою районного відділу культури. Нагороджена медалями «За трудову доблесть» і «Ветеран праці».

З 1975 по 1981 рр. завідуючою РДБ була **Литвин Наталя Миколаївна**. Працюючи у бібліотеці, закінчила Олександрійське культосвітнє училище. Колеги характеризували її як відповідального й вимогливого керівника, справжнього професіонала своєї справи.

У 1975 р. РДБ увійшла до складу централізованої бібліотечної системи району. То були часи розквіту бібліотеки і книги. Комплектування бібліотечних фондів було на високому рівні. Читачі могли користатися назвами понад 70 газет і журналів. Фонд РДБ у 1974 р., становив 41,7 тис. прим. документів, що у 20 разів більше проти 1964 р. А на кінець 70-х років налічувалось 57,8 тис. прим. документів.

Штат РДБ складався з 5 осіб, які займались обслуговуванням 3,5 тис. читачів-дітей.

Значна увага приділялась залученню дітей до читання та індивідуальній роботі з ними, завдяки чому, майже, всі школярі 1-8-х класів були читачами РДБ.

Видача документів у бібліотеці з 1966 по 1970 рр. зросла з 92,1 тис. до 103,3 тис. прим.

Діти багато читали художніх книг. Щоб зацікавити читачів суспільно-політичною літературою проводились ленінські читання.

На фото:

**В.Г.Глущенко –
завідувачка
абонементом РДБ**

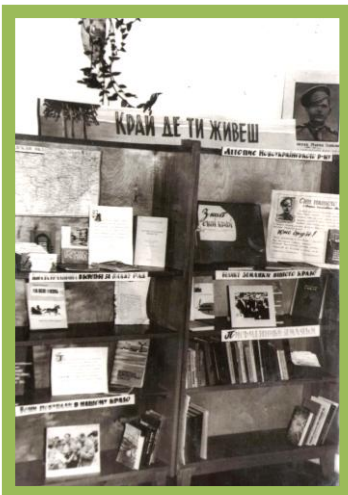

На фото:
Т.М.Панченко -
завідувачка
читальною залюю РДБ

Проводились великі заходи, зокрема, подорожі, термін проведення яких був місяць і більше. Заходи включали: виставки, бесіди, обговорення, зустрічі, конференції тощо. До їх роботи залучались і громадські бібліотекарі, тобто активісти, або, по-сучасному, волонтери. Наприклад, в одному з таких заходів «По нашій Батьківщині», присвяченому 50-річчю радянської влади, взяли участь 235 читачів, яким видано було 689 прим. літератури.

Одним з головних напрямів роботи РДБ був краєзнавчо-патріотичний. Працівники бібліотеки оформили книжкову виставку «Край, де ти живеш» (на 1 фото) біля якої проводили огляди, бесіди, голосні читки

(на 2 фото –
Л.І.Яценко,
завідувачка
читальною залюю
РДБ).

Ці роки пам'ятні як для бібліотекарів, так для читачів РДБ, незабутніми зустрічами з письменниками-земляками та відомими українськими літераторами: Т.Масенком (на фото, зліва), Г.Зарєвим (1967 р.); В.Козаченком (на фото, у центрі), О.Микитенком (на фото, справа, 1971 р.); а також – Л.Тендюком, Н.Приходьком (1972 р.).

На початку 90-х рр. такі заходи відновились. Гостями РДБ були письменники: М.Далекий, П.Загребельний, В.Логвиненко, К.Гриб (на фото, 1990 р.).

При проведенні заходів з читачами бібліотекарі широко використовували краєзнавчі документи, запрошували до розмови відомих людей міста.

Наприклад, юним учасникам бесіди «Рідне місто моє» запропонували заглянути в майбутнє, дізнатись про нові забудови, реконструкцію й озеленення міста, запросивши до розмови архітектора району Л.Сотіріаді.

Про такий досвід у 1977 р. розповідалось ОДБ ім. А.П.Гайдара на сторінках обласної газети «Кіровоградська правда» у статті «Діти – особлива аудиторія». У масовій та індивідуальній роботі крім книг, періодичних видань, бібліотекарі використовували діафільми, грамзаписи, про що у 1978 р. у місцевій газеті «Радянське село» зазначала завідувача РДБ Н.М.Литвин.

Усе найкраще, чого досягла РДБ в минулі роки, продовжується нинішнім поколінням бібліотекарів.

З 1981 р. колектив РДБ очолила заступник директора РЦБС по роботі з дітьми **Юфимчук Катерина Григорівна**.

З 2003 р. – завідувачка РДБ, у зв'язку з децентралізацією бібліотечної системи району.

До бібліотеки прийшла у 1969 р. на абонемент відділу обслуговування читачів-учнів 5-9 класів. У 1972 р., заочно, закінчила Олександрійське училище культури. Катерина Григорівна з вдячністю згадує своїх наставників А.Г.Болтян, Т.М.Данилову, Н.М.Литвин, В.Я.Цяпкало, О.Л.Шишкову, які допомогли їй стати справжнім фахівцем.

Неодноразово керівник та колектив РДБ нагороджувались грамотами, подяками відділу культури РДА, управління культури

і туризму ОДА. За підсумками роботи дитячих бібліотек області 2007 р. ОДБ ім. А.П.Гайдара відзначила К.Г.Юфимчук у номінації «Професіонал високої проби».

Працівники РДБ завжди прагнуть до нового по всіх напрямках роботи з користувачами-дітьми, їхніми батьками та педагогами, співпрацюють з різними установами, закладами, організаціями як у районному центрі, так і за його межами.

Колектив Новоукраїнської РДБ

у центрі: К.Г.Юфимчук – завідувачка РДБ

зліва направо: С.М.Токарь, С.М.Тутова

зліва направо сидять: Т.М.Коробова, Л.М.Сеник – бібліотекарі

Бібліотекарі радо приймають відвідувачів РДБ й часті гості місцевих шкіл із заходами на допомогу вивченню шкільної програми.

Дитяча бібліотека активна в організації та проведенні різноманітних обласних програм, проектів, конкурсів, учасники яких – бібліотекарі і користувачі РДБ і району – були переможцями обласних етапів, зокрема: «Маловідомі сторінки

моєї малої батьківщини» 1997 р. (сценарій РДБ гри-подорожі «Чи знаєш ти свій рідний край?»); «Найкращий читач України» 2005, 2011 рр. (читачі-переможці із РДБ і Камишуватської СБ).

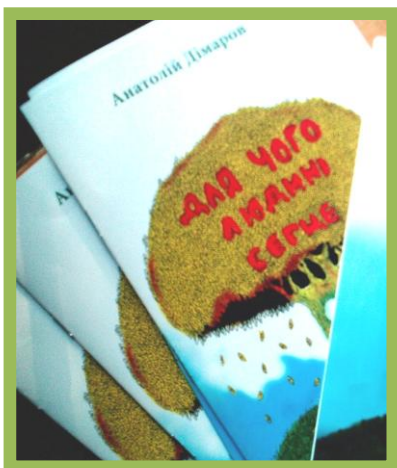
У 2010 р., РДБ, ставши переможцем другого раунду конкурсу «Організація нових бібліотечних послуг з використанням вільного доступу до Інтернету» у проекті «Бібліоміст» отримала 2 комп'ютери з вільним безкоштовним доступом до Інтернет.

Розширити інформаційну культуру дітей РДБ допомагає її проект «За інформаційною грамотністю – до бібліотеки», до якого залучені гімназисти та вихованці ЦДЮТ «Зоріт». Інтерес дітей розширив рамки програми. Резонанс викликав захід – відео знайомство «Через скайп – до бібліотеки», проведений спільно із Запорізькою міською бібліотекою-філією ім. Костянтина Великого. Читачі бібліотек обмінялися розповідями про шкільне життя, своїми захоплення, разом співали пісень.

Свою лепту творчих задумок бібліотекарі внесли у проведення міжрегіонального форуму «Новоукраїнка – територія позитиву», присвяченого 20-річчю Незалежності України, в якому брали участь обдаровані старшокласники з Новоукраїнського, Добровеличківського, Маловисківського та Петрівського районів нашої області.

Не один рік РДБ виступає у тандемі з Центром дитячої та юнацької творчості у літньому оздоровчому таборі «Веселка» з різноманітними заходами для відпочиваючих дітей з малозабезпечених сімей, сиріт, напівсиріт та обмеженими фізичними можливостями.

Також, спільно зі студією образотворчого мистецтва та дизайну «Гармонія норм» філії ЦДЮТ «ЗОРІТ» с. Рівне, бібліотекарі започаткували цікавий мистецький проект. Наприклад, відвідувачі РДБ познайомилися з графічними малюнками 15-річного Антона Мурси, вихованця філії ЦДЮТ, що прикрасили книгу А.Дімарова «Для чого людині серце» (на фото) до 90-річчя славетного класика української літератури. Книга вийшла у київському видавництві «Український пріоритет» у 2012 р.

При РДБ постійно функціонують різні центри за читацькими інтересами. При їх створенні завжди враховувались зміни і настрої у поглядах і захопленнях відвідувачів бібліотеки.

Найстаріший, за роком заснування (1965 р.), гурток «Книжчина лікарня» (існує й досі), заняття якого не тільки виховують бережливе ставлення до книги, а й надають можливість дітям ремонтувати щорічно до 300 книг.

За для розвитку літературних нахилів дітей, декілька років (2000-2005 рр.) працював клуб «Юний дописувач», який було організовано разом з редакцією газети «Новоукраїнські новини», де діти мали змогу друкувати свої вірші, нариси тощо.

У 2006 р. за ініціативи читачів-учнів 5-9-х класів, під час одного опитування, було створено клуб «Етикет», де вчать етичному спілкуванню, толерантності, знайомляться з навичками самостійного життя.

Клуб «Чомусик» (2007 р.) цікавий користувачам молодших класів різноманітними інтелектуальними заходами.

У 2013 р. ОДБ ім. А.П.Гайдара не випадково визначила місцем проведення засідання обласної школи бібліотечного консалтингу «Професійний тандем» РДБ. Адже цей заклад вирізняється не тільки якісним рівнем роботи, а й чудовим приміщенням із сучасною технікою.

Дані про РДБ

Структура бібліотеки – 2 абонементи, 2 читальні зали

Штат – 5 одиниць

Бібліотечний фонд – 35893 прим. документів

Користувачі обслужені – 2424, у т. ч., за ЄРК– 1212

Відвідування – 31896, у т. ч., Інтернет-відвідування – 1720

Видача документів – 54338 од.

Використання новітніх інформаційних технологій – 2 ПК,

1 принтер, 1 сканер, 1 телефон,

скайп-зв'язок, Інтернет, E-mail,

веб-сайт: <http://nrdb.at.ua/>

блог: <http://bibliosad.dlogspot.com>

Рівнянська сільська бібліотека для дітей

Бібліотека для дітей заснована, за спогадами старожилів, у 1952 р. (офіційні документи, які б підтверджували рік створення бібліотеки, не збереглися). На той час Рівне було центром Рівнянського району й дитяча бібліотека мала статус районної. Для розміщення РДБ було виділено приміщення в будинку по вул. Кірова, 165. Згодом місцева влада надала бібліотеці три кімнати в будинку по вул. Ілліча, 33. У двох просторих кімнатах було організовано обслуговування читачів, третю – пристосували під книгосховище.

З 1952 по 1985 рр. завідувачкою бібліотеки для дітей

*працювала **Починко Клавдія Семенівна** (на фото, зліва), яка приїхала в Рівне за направленням, після закінчення Олександрійського культосвітнього училища. Тут пройшла вся її трудова діяльність.*

*У 1959 р. в штат закладу вводиться посада бібліотекаря на яку призначають **Корнєєву Ганну Петрівну** (на фото, у центрі), за плечима якої був не лише досвід роботи в бібліотеці. Юність дівчини припала на тяжкі воєнні 40-і роки. Після закінчення школи, у 1940 р., поїхала за комсомольською путівкою на будівництво Астраханської залізниці, де її застала війна. І з 1942 по 1945 рр. була в лавах Радянської Армії розвідницею, артилеристкою, зв'язковою кінного ескадрону. Нагороджена медаллю «За бойові заслуги», орденом Вітчизняної*

війни. По війні закінчила бібліотечний факультет Олександрійського культосвітнього училища. Працювала бібліотекарем у с. Бежбайраки. З 1959 р. і до 1980 р. – в Рівнянській дитячій бібліотеці.

Після проведення укрупнення районів області в 1962 р. й приєднання Рівнянського району до Новоукраїнського, соціальна сфера с. Рівне була збережена, у т. ч., і бібліотека для дітей. Але змінився її статус з районної на зональну. Як зональна, бібліотека надавала методичну допомогу бібліотекам навколишніх сіл з питань обслуговування дітей.

На фото: завідувачка зональною дитячою бібліотекою **К.С. Починко** проводить бібліографічний огляд бібліотечного плакату «Заповіді В. Леніна – молоді», 1969 р.

У 1974 р. бібліотеці виділяють просторе приміщення на другому поверсі будинку по вул. Кірова, 123. У структурі закладу виокремили абонемент, читальну залу, два книгосховища. З'являються технічні засоби – програвач і діапроектор. Книжковий фонд нараховує 5000 прим. книг і брошур. Також фонд починає поповнюватися діафільмами і грамплатівками.

До ремонту книг, роботі з боржниками долучаються члени бібліотечного гуртка «Книжчина лікарня», який працює при бібліотеці з кінця 60-х.

З 1975 р. дитяча бібліотека входить до складу Новоукраїнської районної ЦБС і отримує статус сільської бібліотеки для дітей. Колектив активно співпрацює з загальноосвітніми школами, школою-інтернат, дитячими садками, сільським будинком культури, історико-краєзнавчим музеєм. Спільно проводяться тематичні вечори, вечори запитань і відповідей, художні читання творів дитячих письменників, зокрема, земляка І.Микитенка тощо.

Значно поповнився новими надходженнями бібліотечний фонд, який у 1981 р. нараховував 29 тис. прим. книг. 80-ті позначені зверненням бібліотекарів, у роботі з читачами, до ігрових форм масових заходів. Активізується інформаційне

обслуговування дітей і організаторів дитячого читання. Запроваджується в практику проведення Днів інформації – нової книги, тематичні. Діяв куточок «Юному політінформатору».

У цей період активізується співпраця бібліотек ЦБС з іншими установами і організаціями, чому сприяв створений в районі культурно-спортивний комплекс (КСК) – нова форма організації дозвілля населення. Це урізноманітнювало репертуар масових заходів і розширило коло форм наочної популяризації літератури в бібліотеках. Один із таких масштабних заходів, у якому були задіяні бібліотеки ЦБС, був присвячений 40-річчю визволення району від фашистських загарбників. Партнером у його проведенні виступив книжковий магазин. У бібліотеках, у т.ч. й СДБ, діяли книжкові виставки «Літопис вогненних років», проводились зустрічі читачів з людьми, які визволяли Новоукраїнщину. Також, в рамках КСК, бібліотека брала участь у святі літературної Гайдаріани, Всесоюзному тижні дитячої книги і музики тощо.

Для другої половини 80-х характерна нестабільність кадрів. Протягом 1985-1989 рр. змінюється повністю штат. Керівниками СДБ працюють Мухіна Любов Михайлівна (1985-1987 рр.), Буть Валентина Петрівна (1987-1989 рр.), які продовжували розвивати традиції роботи з користувачами, які вже склалися в бібліотеці. У 1989 р. послугами СДБ користувалися 1106 дітей,

видача сягала більше 30 тис. прим. документів, відвідування – 15400.

У 1989 р. завідувачкою СДБ призначають **Довгокер Наталію Миколаївну** (на фото), яка працює на цій посаді і дотепер.

Закінчила

Олександрійське

культурно-освітнє училище. Із 1978 по 1989 рр. працювала бібліотекарем Іванівської сільської бібліотеки, Рівнянської сільської бібліотеки для дорослих.

Після школи, в 1990 р., прийшла працювати в бібліотеку для дітей **Горбенко Тамара Петрівна**. Заочно закінчила бібліотечний факультет Олександрійського культурно-освітнього училища (1993 р.). і до цього часу - бібліотекарка СДБ.

На фото: **Горбенко Тамара Петрівна** рекомендує дітям прочитати нові книги.

Поворотними в діяльності СДБ стали 90-ті роки. Пріоритетними напрями роботи є народознавчий, морально-етичний і естетичний,

популяризація української літератури. При бібліотеці, з 1990 по 2003 рр., діяв клуб «Гармонія», який мав морально-естетичне спрямування і об'єднував дітей старшого шкільного віку. Допомігав бібліотекарям у проведенні засідань учитель української мови й літератури В.М.Нудний. Діти брали участь у літературних диспутах, іграх, обговоренні книг, зокрема, повісті Л.Басової «Зойка и пакетик».

У середині 90-х бібліотека має 1000 користувачів, 22865 – видача документів, фонд – 15480.

Починаючи з 1995 року і по цей час СДБ розміщується в одному приміщенні з бібліотекою для дорослих по вул. Кірова, 122. Займає дві кімнати. У структурі – абонемент, читальна зала. Серед користувачів – учні 1-9 класів, дошкільники, старшокласники, студенти та вчителі. Відсутність фінансування цього періоду негативно позначилося на діяльності закладу, зокрема, на відтоці читачів, яких у 1999 р. нараховувалося 600 осіб, видача становила 15 тис. прим. документів.

У 2002 р., після проведення децентралізації бібліотечної системи району, сільська бібліотека для дітей була передана на баланс Рівнянської сільської ради. Місцева влада фінансує придбання книг і періодичних видань для бібліотеки. Зокрема, у 2006 році фонд бібліотеки поповнився 139 прим. нових книг, які бібліотека отримала згідно державних програм «Розвитку і функціонування української мови на 2004-2010 роки», «Українська книга», «Українська бібліотечна серія» та придбала за кошти місцевого бюджету.

До послуг користувачів 12 найменувань періодичних видань. Для дітей – «Велика дитяча газета», «Малятко», «Маленька фея», «12+», «COOL», «Професор Крейд», «Соняшник» тощо. Організатори дитячого читання мають можливість ознайомитися з такими періодичними виданнями,

як «Новоукраїнські новини», «Розкажіть онуку», «Шкільна бібліотека».

В мікрорайоні обслуговування бібліотеки знаходяться три ЗШ № 2, 5, 7, дитячий садок. Також бібліотека обслуговує вихованців Рівнянської спеціалізованої загальноосвітньої школи-інтернат. Бібліотекарі плідно працюють з педагогічними колективами шкіл, особливо з вчителями-предметниками.

Дбайливими руками бібліотекарів створені комфортні умови для відвідувачів, тих, хто прийшов чи підготуватися до уроків, чи провести дозвілля, читаючи улюблену книгу, журнал, а то й просто поспілкуватися з ровесниками про прочитане.

Зазираючи в бібліотеку, кожен читач поринає у веселковий світ знань, розваг та фантазії. Різноманітна за тематикою інформація пропонується користувачам на розгорнутих книжкових виставках: «Світ неповторний та чудовий», «Край калини, м'яти край – моя Україна», «Я – дитина, я – людина, що має свої права» тощо. Матеріали про край зібрані у краєзнавчому куточку «Немає кращої землі, ніж та, що зветься рідним краєм».

Починаючи з 2003 р. при бібліотеці працює клуб «Рушничок», організований на основі загального творчого інтересу його учасників – дітей 11-14 років, учнів ЗШ № 5. Одним із керівників клубу є вчитель історії Левченко Сергій Анатолійович. Об'єднання має народознавче спрямування. Його програмою передбачається ознайомлення дітей з традиціями, обрядами українського народу та свого краю, народною піснею, казкою, сімейним побутом українців, національною та народною символікою. Засідання клубу проходять у формі зустрічей з цікавими людьми, родинних, народознавчих свят, етнографічних повідомлень тощо. Теми засідань – «Українська світлиця», «Пахне любисток і м'ята», «Роде наш красний, роде наш прекрасний», зустрічі за участі майстрів народних ремесел.

Продовжує діяльність гурток «Книжкова лікарня», де відбуваються тематичні заняття «Любіть, читайте та бережіть книгу», «Правила бережного ставлення до книги», а також діти ремонтують книги.

Поєднуючи книгу з грою бібліотекарі проводять заходи в яких діти можуть проявити свої здібності, можливості, ерудованість: екологічний брейн-ринг «І красива вся природа і багата», поле чудес за серією книг «Я пізнаю світ», година відпочинку «Відпочиваємо разом з «Пізнайком», історичний

екскурс «Доти буде Україна, поки будуть козаки» з елементами театралізації (на фото). Окремі з них доповнюють екскурсії у народний музей історії села.

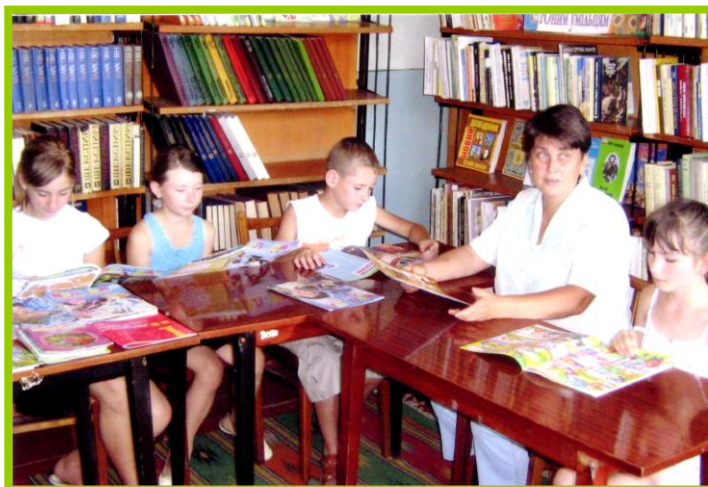
Працює бібліотека і з творчо обдарованими дітьми, має банк даних обдарованих дітей. Цікаво юним ерудитам було випробовувати свої знання і вміння під час ігор «Веселі та начитані», «Що? Де? Коли?», поетичних конкурсів та конкурсів

«Юні художники».

Працівники бібліотеки щотижня відвідують вихованців школи-інтернату, приносять їм літературу. Враховуючи особливості контингенту закладу, готують і проводять бесіди, години цікавих повідомлень, огляди літератури. Також вихованці є частими гостями бібліотеки і активними учасниками заходів, як: літературної гри «З якої казки», години доброти «Людина починається з добра», під час якої самі діти читали твори видатного педагога В.Сухомлинського, огляду книг з елементами театралізації «Книга вчить добро творить». Із задоволенням беруть участь у щорічному святі «Миколая ми чекаємо...», багатому на конкурси, вікторини, ігри й подарунки.

Вирує бібліотечне життя і під час шкільних канікул. Навесні користувачі ставали учасниками Всеукраїнського тижня дитячого читання, де на них чекали різноманітні ігри, конкурс «Юні читайлики», місцевий етап Всеукраїнського конкурсу «Найкращий читач України» тощо.

Влітку бібліотекарі – часті гості у пришкільному оздоровчому таборі, вихованців школи-інтернату, де проводять різноманітні масові заходи. На фото: у читальній залі бібліотеки під час літніх канікул.

Багато поколінь рівнянців були читачами дитячої бібліотеки, відкривали для себе

світ разом з книгою, а сьогодні вони – люди різних професій: Колєсник Юрій Анатолієвич – лікар-хірург (м. Кіровоград), Онуфрієв Микола Іванович – ректор інститут внутрішніх справ (м. Київ), Заслужений юрист України, почесний громадянин м. Кіровограда, Федорченко Анатолій Михайлович – конструктор ракетобудування (м. Москва), Чудний Олександр Васильович – начальник Головного управління юстиції у Кіровоградській області (м. Кіровоград) та інші.

Працівники сільської дитячої бібліотеки працюють творчо і натхненно задля того, щоб не переривалася традиція поколінь закоханих у слово і книгу.

Дані про СДБ

Структура бібліотеки – абонемент, читальна зала

Штат – 2 одиниці

Площа – 96,7 кв. м.

Бібліотечний фонд – 10486 прим. документів

Користувачі обслужені – 1012, у т. ч., за ЄРК – 634

Відвідування – 10081

Видача документів – 20045 од.

Прийняті скорочення

вулиця – вул.

єдина реєстраційна картотека – ЄРК

комп'ютер – ПК

міська бібліотека для дітей – МДБ

міська централізована бібліотечна система – МЦБС

одиниць – од.

примірники – прим.

районна бібліотека для дітей – РДБ

районна державна адміністрація – РДА

районна централізована бібліотечна система – РЦБС

роки – рр.

сільська бібліотека для дітей – СДБ

століття – ст.

тисяча – тис.

у тому числі – у т. ч.

Використані джерела

Паперові ресурси

- 1.** Бібліотечна Україна : довідник. – К. : «Абрис», 1996. – С. 202.
- 2.** Бібліотеки Української РСР : довідник. – Харків : Ред.-видав. відділ Книжкової палати УРСР, 1969. – С. 83.
- 3.** Виконання умов конкурсу по методичній роботі : [альбом-естафета] / обл. б-ка. для дітей ім. А.П. Гайдара. – Кіровоград, [1966]. – 27 арк.
- 4.** Виховання захопленням. [Буклет] : з досвіду роботи читацьких об'єднань за інтересами Гайворонської ЦБС / Упр. культури Кіровоградського облвиконкому, обл. б-ка для дітей ім. А.П. Гайдара, обл. б-ка для юнацтва ім. М.О.Бойченка. – Кіровоград : Облполіграфвидав, 1988. – фото.
- 5.** Діяльність бібліотек, що обслуговували дитяче населення області у 2005 році : інформаційно-аналітичний огляд / обл. б-ка для дітей ім. А.П Гайдара – Кіровоград, 2006.
- 6.** Завжди у творчому пошуку [про В.С.Фролову, директора Кіровоградської районної бібліотеки для дорослих і дітей] // Народне слово. - 2006. – 5 вересня.
- 7.** Звіт про роботу Кіровоградської ОДБ ім. А.П.Гайдара за 1999 рік. – Кіровоград, 2000.
- 8.** Історія бібліотек для дітей Кіровоградщини [Електронний ресурс] / обл. б-ка для дітей ім. А.П. Гайдара; відділ розвитку дитячих бібліотек і маркетингу. – Кіровоград, 2013.
- 9.** Історія міст і сіл Української РСР в 26-ти томах. Кіровоградська область. / ред. кол. тому Д.С.Сиволап (гол.) та ін. – К. : Ін-т історії АН УРСР, 1972. – 815 с. : іл.
- 10.** Історія розвитку бібліотек України для дітей (1960-1974) [Текст] / М-во культури і мистецтв України, Нац. б-ка України для дітей. – К., 2007. – С. 1.
- 11.** Мельникова, З.П. Діти – аудиторія особлива // Кіровоградська правда. –1977. – 21 серпня.

- 12.** Міщенко, М.І. Юним про рідний край: з досвіду роботи / ОДБ ім. А.П.Гайдара. – Кіровоград, 1993. – 9 с.
- 13.** Наконечна, К.А. Конкурс бібліотек // Колос. – 1979. – 24 липня.
- 14.** Наші досягнення від з'їзду до з'їзду. 60-ті рр 20ст.: [альбом-естафета] / обл. б-ка. для дітей ім. А.П. Гайдара. – Кіровоград, [1971]. – 30 с.
- 15.** Погребняк, Г.І. Організаційно-методична діяльність бібліотек України для дітей (1946-1976 рр.) [Текст] / М-во культури і туризму України. Нац. б-ка України для дітей. – К., 2005. – С. 6.
- 16.** Погребняк, Г.І. Організаційно-методична діяльність бібліотек України для дітей (1946-1976 рр.) [Текст] / М-во культури і туризму України. Нац. б-ка України для дітей. – К., 2005. – С. 25.
- 17.** Погребняк, Г.І. Організаційно-методична діяльність бібліотек України для дітей (1946-1976 рр.) [Текст] / М-во культури і туризму України. Нац. б-ка України для дітей. – К., 2005. – С. 27.
- 18.** Погребняк, Г.І. Організаційно-методична діяльність бібліотек України для дітей (1946-1976 рр.) [Текст] / М-во культури і туризму України. Нац. б-ка України для дітей. – К., 2005. – С. 40.
- 19.** Погребняк, Г.І. Становлення та розвиток дитячих бібліотек України [Текст] / Г.І. Погребняк ; Наук. ред. В.С. Бабич ; М-во культури і мистецтв України. Нац. б-ка України для дітей. – К., 2003. – С. 63.
- 20.** Про внесення змін до розпорядження голови районної державної адміністрації від 18.10.2011 року № 704-р [Текст] : розпорядження голови Онуфріївської районної державної адміністрації Кіровоградської області від 16.11.2011 р., № 790-р .
- 21.** Про оптимізацію функціонування централізованої районної бібліотечної системи [Текст] : розпорядження голови Світловодської районної державної адміністрації Кіровоградської області від 25.04.2008 р., № 361-р .
- 22.** Про утворення комунального закладу Витязівської сільської дитячої бібліотеки [Текст] : рішенням 31 сесії Витязівської сільської ради Бобринецького району Кіровоградської області від 8.12.2009 р., № 193.

23. Расторгуєва Н.І. Працюють з душею: з досвіду роботи Помічницької міської бібліотеки для дітей Добровеличківської ЦБС [Текст]. – ОДБ ім. А.П.Гайдара, Кіровоград, 1992. – 4 с.

24. Стан бібліотек, що обслуговували дітей в 1989 році / обл. б-ка для дітей ім. А.П. Гайдара. – Кіровоград, 1990.

25. Стан бібліотек, що обслуговували дітей в 1995 році / обл. б-ка для дітей ім. А.П. Гайдара. – Кіровоград, 1996.

26. Статистичні дані бібліотек, що обслуговували дітей в 2012 році / обл. б-ка для дітей ім. А.П. Гайдара. – Кіровоград, 2013.

27. У світ краси і добра: з досвіду спільної роботи по естетичному вихованню учнів 1-3 класів Вільшанської РДБ та естетичного центру. / обласна бібліотека для дітей ім. А.П.Гайдара. – Кіровоград, 1984. – 5 с.

28. Цифрові показники роботи бібліотек для дітей області за 1997 р. / обл. б-ка для дітей ім. А.П. Гайдара. – Кіровоград, 1998.

29. Цифрові показники роботи бібліотек для дітей області за 2008 р. / обл. б-ка для дітей ім. А.П. Гайдара. – Кіровоград, 2009.

Електронні ресурси

1. Сторінка на сайті РДА
http://nmrda.kr-admin.gov.ua/?page_id=413

2. Новопраська центральна бібліотека-філія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sites.google.com/site/ocrb33/історія-бібліотек-філій-олександрійської-рцбс>. – Назва з екрана.